

۲۱۵۵۵۵۴

جشن‌های کهن ایران زمین

دکتر کورش سالاری

www.ketab.ir

۱۳۹۹

سرشناسه	: سالاری، کورش، ۱۳۵۶شهریور-
عنوان و نام پدیدآور	: جشن‌های کهن ایران زمین / کورش سالاری.
مشخصات نشر	: تهران: ره آورد مهر، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۶ ص.: ۲۱/۵ × ۱۴/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۵۵۲۳-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: جشن‌ها -- ایران -- تاریخ -- پیش از اسلام
موضوع	: Fasts and feasts -- Iran -- History -- Pre-Islamic
موضوع	: جشن‌ها -- ایران -- تاریخ
موضوع	: Fasts and feasts -- Iran -- History
موضوع	: ایران -- آداب و رسوم و زندگی اجتماعی -- پیش از اسلام
موضوع	: Iran -- Social life and customs -- To 633
رده بندی دنگ	: GT۴۸۷۴
ده بندی ربی	: ۳۹۴/۲۶۹۵۵
شماره شابک	: ۶۱۰۹۱۳۶

نام کتاب: جشن‌های کهن ایران زمین

نویسنده: دکتر کورش سالاری

قطع کتاب: رقعی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۵۵۲۳-۶

ناشر: ره‌آورد مهر

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول / سال چاپ: ۱۳۹۹

تهران: خیابان انقلاب، خیابان جمالزاده شمالی، کوچه بنفشه

پلاک ۱۹، طبقه دوم کدپستی: ۱۴۱۹۹۹۴۳۱۱ تلفن: ۶۵۹۰۳۸۲

همراه: ۰۹۳۵۲۷۵۸۲۶۴ - ۰۹۱۲۳۸۳۹۷۱۲

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

www.rahavardmehr.ir

Rahavardmehr.1390@yahoo.com

Rahavardmehrpublishing@gmail.com

اینستاگرام: @Rahavardmehrpublishing

کانال تلگرام: @Rahavardmehr

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار
۱۳	فصل اول : کلیات
۱۴	واژه جشن و تعریف آن:
۱۵	علت جشن
۱۶	اهمیت جشن ها
۱۶	انواع جشن ها:
۱۸	گاهشماری و جشن ها
۱۹	نام روزها و جشن ها
۲۰	کبیسه و جشن ها:
۳۵	فصل دوم : جشن های فروردین ماه
۳۶	فروردین
۳۷	نوروز
۳۹	هفت سین
۴۲	جشن ششم فروردین
۴۳	سیزده بدر
۴۵	براساس اسطوره ها
۴۶	سروشگان
۴۶	فروردین گان
۴۷	فصل سوم : جشن های اردیبهشت ماه
۴۸	اردی بهشتگان
۴۹	جشن گهنبار «میدیوزرم»

۵۱	 فصل چهارم : جشن های خرداد ماه
۵۲	 جشن ارغاسوان
۵۳	 خردادگان
۵۴	 عید ماه
۵۵	 جشن پایان بهار
۵۷	 فصل پنجم : جشن های تیر ماه
۵۸	 بلندترین روز سال
۵۹	 آب پاشونک
۶۰	 جشن نیلوفر
۶۱	 "کوزه"
۶۲	 تیران
۶۴	 ستین و باد
۶۴	 «بار «میدیه شیم»
۶۷	 فصل ششم : جشن های مرداد ماه
۶۸	 مردادگان
۶۹	 جله تموز
۷۱	 فصل هفتم : جشن های شهریور ماه
۷۲	 جشن فندیه (فغریه)
۷۳	 جشن کشمین
۷۳	 شهریورگان
۷۴	 جشن خزان
۷۵	 گهنبار «پیتی شهم»
۷۵	 احترام به سالخوردگان
۷۶	 جشن انگور (جشن شاندر)
۷۷	 جشن خرمن
۸۱	 فصل هشتم : جشن های مهر ماه
۸۲	 آیین مهر
۸۹	 مهرگان
۹۴	 جشن انار
۹۵	 گهنبار ایاثرم

۹۷	فصل نهم : جشن های آبان ماه
۹۸	تقدس آب در ایران باستان
۱۰۰	آبانگان
۱۰۳	فصل دهم : جشن های آذر ماه
۱۰۴	آذر جشن
۱۰۶	آذرگان
۱۰۷	یلدا
۱۰۹	ارتباط یلدا و کریسمس
۱۱۵	افسانه یلدا
۱۱۷	فصل یازدهم : جشن های دی ماه
۱۱۸	مهر
۱۲۱	دی
۱۲۱	سیرو سوز
۱۲۲	دی به مهر
۱۲۲	دی به دین
۱۲۲	گهنبار میدیارم
۱۲۳	فصل دوازدهم : جشن های بهمن ماه
۱۲۴	بهمنگان
۱۲۵	نوسره (نوسده)
۱۲۶	سده
۱۳۱	جشن باد روز
۱۳۲	آفریجگان
۱۳۳	فصل سیزدهم : جشن های اسفند ماه
۱۳۴	سپندارمذگان
۱۳۷	جشن نوروز رودها
۱۳۸	جشن گلدان
۱۳۸	فروردگان
۱۳۹	چهارشنبه سوری
۱۴۸	پسگفتار
۱۵۲	کتاب شناسی

پیشگفتار

به نام ماندگار فناپذیر

موقعیت خاص جغرافیایی ایران در طول تاریخ سبب تنوع و کثرت آیین‌ها و آداب و رسوم آن شده است، این تنوع و تکرر عناصر فرهنگی یک ملت و جامعه را شکل می‌دهد و سبب غنای فرهنگی جامعه می‌شود.

جشن‌ها یکی از مظاهر تمدن و ویژگی‌های فرهنگی نزد هر ملتی است که در حفظ هویت و ایجاد همبستگی فرهنگی-اجتماعی نقش بسزایی دارد. برگزاری این جشن‌ها و فلسفه‌ی آنها، جلوه اعتقادات و باورها و فرهنگ مردمان یک سرزمین است. همه ملت‌ها، قوم‌ها، ایل‌ها و در همه سرزمین‌ها، روزهایی از سال را جشن می‌گیرند. از کهن‌ترین جشن‌ها تا جشن‌های امروزی، شادمانی، سور، گردهمایی، غذا دادن و نیز به فراموشی سپردن کارهای جدی و برنامه‌های شغلی روزانه از ویژگی‌ها و نقش‌های بنیادین آنها است. در ایران باستان جشن‌های متعددی که هر یک از آنها دارای فلسفه و حکمت خاص بوده و در زمانی مشخص از سال با مراسم مخصوص برگزار می‌شد، که بسیاری از آنها در فرهنگ امروز مردم ایران هنوز پا برجاست. شناخت آیین‌های سنتی که همواره

جنبه ملی-مذهبی داشته است به عنوان یک عامل در جهت تثبیت هویت ملی نقش بسزایی دارد. در واقع این آیین‌ها نه تنها کیستی ما را تعیین می‌کنند، بلکه عادت‌ها را نیز ایجاد می‌کنند و این عادت‌ها هستند، که تعیین‌کننده‌ی نحوه‌ی زندگی انسان‌ها می‌باشند. در باورهای ایرانی، برخی از این جشن‌ها، جشن‌های واجب بود، مانند گهنبارها که جشن‌های سالگرد آفرینش‌های شش‌گانه هستند و برخی جشن‌های مستحب، مانند سن‌های برابری نام روز و ماه که جشن‌های ماهانه خوانده می‌شود. از مهم‌ترین کارکردها، این مراسم‌ها، احترام به فرهنگ دیگری، یاری متقابل، وفای به عهد، نگه داشتن حریم سالخوردگان، مراقبت از کودکان، عشق به دین و میهن، سرزنش بدی و شرارت، نگه داشتن یادگیری و ستم، مردانگی، صمیمیت، ایثار، ایجاد همدلی و تعادل اخلاقی در سطح جامعه بوده است.

در دوران معاصر که جوامع مختلف با بحران‌های متعددی از جمله بحران هویت، نحوه تعامل و مواجهه با دیگری، تعامل با سایر فرهنگ‌ها، ... روبرو هستند، بررسی، شناخت و بازگشت به آیین‌ها و آداب و رسوم سنتی و فولکلوریک؛ علاوه بر اینکه یکی از راه‌های حفظ هویت فرهنگی است، ظرفیتی است که اندیشمندان قرار می‌دهد تا ضمن بازیابی و بررسی عناصر و مؤلفه‌های موجود در فرهنگ خود، پاسخ‌ها و ظرفیت‌های موجود در آن را برای مفاهیم با سایر ملت‌ها بیابند.

در این مجموعه با توجه به منابع علمی جشن‌های کهن ایران مروری قرار گرفته است. در فصل اول مقدمات و کلیاتی برای ورود به بحث اصلی و در هر چه بهتر جشن‌های ایرانی در هر ماه تنظیم گردیده است؛ در این فصل تعریفی روشن از واژه جشن و علت و اهمیت آن بیان شده است، سپس به تشریح گاهشماری و کیسه که مهم‌ترین مبحث در درک بهتر جشن‌هاست، پرداخته شده است.